

Neustále posilujeme bezpečnost vodních děl

Základním předpokladem fungování všech vodních děl je jejich bezpečnost. Vodní díla, jako jsou např. přehrady, nádrže, poldry, jezy a ochranné hráze, musejí být vzhledem k potřebě jejich dlouholeté funkčnosti pod neustálou kontrolou. Ta se provádí v rámci tzv. technickobezpečnostního dohledu. Jeho provádění je dle zákona povinností vlastníka vodního díla.

Čtěte na straně 2

VODOHOSPODÁŘI INFORMUJÍ

PROTIPOVODŇOVÁ OPATŘENÍ NA HORNÍ OPAVĚ | 03/2019

Přehrada Nové Heřminovy doplní současnou vodohospodářskou soustavu v povodí Odry

Výchozí zásadou pro zajištění dostatku vody pro pitné účely, průmysl a vodní toky je využití současných kapacit vodních děl, která byla na území povodí Odry v minulosti vybudována. Za tímto účelem byla provedena v průběhu let 2016 až 2019 aktualizace Manipulačního řádu Vodohospodářské soustavy povodí Odry (VHS PO) a samostatně hospodařícího uzlu v povodí Olše. Byly generovány nové umělé řady průtoků o délce 1000 let, bylo zkoumáno zatížení jednotlivých prvků VHS PO a ověřeny nadlešovací účinky pro jednotlivé toky při požadovaných zabezpečenostech dodávky vody.

Výsledkem několikaletého zkoumání je dobrá zpráva. Vodohospodářská soustava Povodí Odry je schopna reagovat na potřeby zásobení vodou obyvatel i průmyslu našeho regionu v období měnícího se klimatu.

V rámci opatření v povodí horního toku řeky Opavy se připravuje nádrž Nové Heřminovy, která doplní současnou vodohospodářskou soustavu povodí Odry a svými parametry bude účinně snižovat povodňové extrémy až do města Opavy včetně a zároveň bude svým nadlešovacím účinkem (zhruba 850 l/s) garantovat dostatečný hygienický průtok v řece Opavě s nabídkou vody potenciálním uživatelům, zejména pro úsek řeky Opavy mezi Krnovem a Opavou, kde jsou historicky zaznamenávány nejmenší průměrné roční srážky v rámci povodí Odry.

Celkový objem současných údolních nádrží je zhruba 380 mil. m³.

V rámci plnění úkolů z usnesení vlády České republiky č. 620 ze dne 29. července 2015 k přípravě realizace opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody se Povodí Odry zabývalo ověřením, případně úpravou pravidel spolupráce jednotlivých vodních zdrojů a zpracováním nových

dispečerských grafů jednotlivých nádrží. Na základě vybraného referenčního období let 1981 až 2016, ve kterém jsou zařazeny opakující se výrazné suché roky, a s pomocí matematického modelu VHS PO jsme odvodili umělé řady o délce 1000 let. Máme tak k dispozici podklady pro optimální hospodaření s vodou v našem kraji. Současně se připravujeme na možnou potřebu zvýšení akumulace vody v povodí Odry po roce 2050.

Pro budoucí generace v případě nepříznivého vývoje klimatu a nedostatku vody s ohledem na míru její poptávky po roce 2050 jsou hájeny profily pro akumulaci povrchových vod pomocí Generelu lokalit pro akumulaci povrchových vod, Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje a příslušných územních plánů.

Územně hájené lokality je potřeba vnímat jako prevenci a nabídku pro případ, že klimatická změna bude postupovat v čase dále, bude hluboká a kolem roku 2050 a později by se začaly predikovat poruchy v zásobování vodou obyvatelstva a průmyslu.

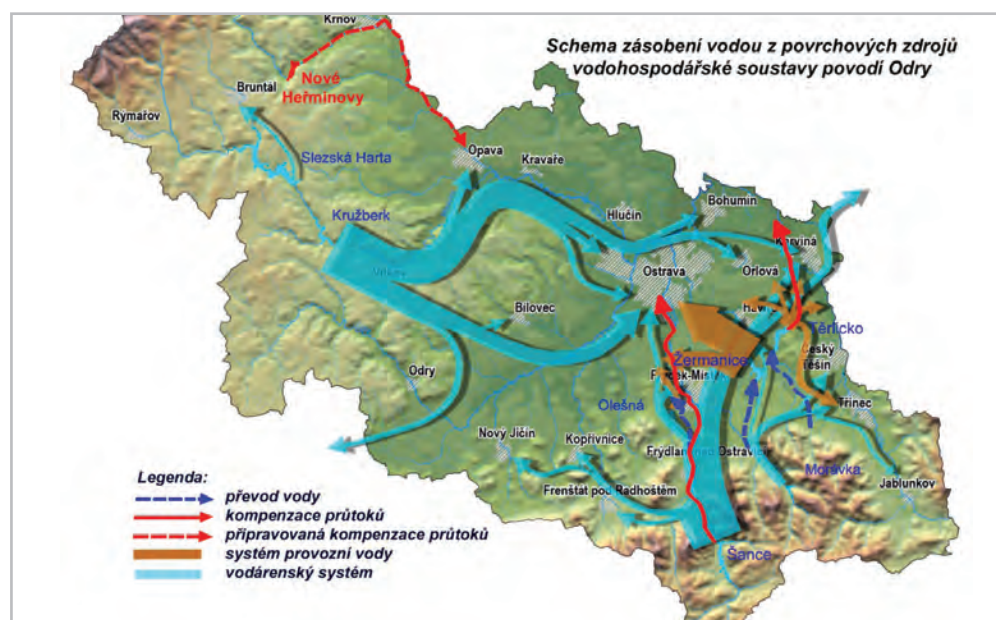
Hájené lokality – potenciální akumulace vod v oblasti povodí Odry:

- Spálené na řece Opavici, přítoku Opavy – Jesenícko (22 mil. m³),

- Horní Lomná na Lomné, přítoku Olše – Jablunkovsko (16 mil. m³),
- Spálov na Odře – Vítkovsko (285 mil. m³), které se nyní ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství ČR navrhuje rozšířit o: Stěbořice na Velké, přítoku Opavy v Opavě (do 1 mil. m³), případně Rybník na Rybníku, přítoku Luhy v Jeseníku nad Odrou (do 1 mil. m³).

Státní podnik Povodí Odry se současným výzvám vodního hospodářství věnuje komplexně, průběžně a systematicky. Pro naše povodí, které je nejmenší v rámci České republiky, jsou představené činnosti o to důležitější, že zásobování vodou je zde závislé na akumulaci povrchových vod ve vodních nádržích, protože přirozené podzemní vod je v našem povodí nedostatek.

Zásobování vodou tvoří z 88 % odběry povrchové vody a pouze 12 % jako doplňkový zdroj tvoří vody podzemní. Můžeme zodpovědně říct, že náš region díky práci státního podniku Povodí Odry, ale i spolupráci s podniky vodovodů a kanalizací, zejména Severo-moravskými vodovody a kanalizacemi Ostrava, má svou budoucnost, protože jeho obyvatelé a podnikatelské subjekty mají dostatek vody s vysokou mírou zabezpečení její dodávky a s velmi dobrou kvalitou.

Ing. Břetislav Tureček,
technický ředitel státního podniku Povodí Odry

Vodohospodářskou soustavu povodí Odry tvoří:

- 6 významných nádrží (Slezská Harta, Kružberk, Šance, Morávka, Žermanice, Olešná), 7 jezů a 3 gravitační převody vody (Ostravice – Olešná, Morávka – Lučina, Olešná – Ostravice), které jsou propojené pomocí vodních toků.
- Samostatně funguje subsystém zásobení vodou v povodí Olše tvořený 1 nádrží (Těrlicko), 3 jezy a 1 gravitačním převodem vody (Ropičanka – Stonávka).

Neustále posilujeme bezpečnost vodních děl

Základním předpokladem fungování všech vodních děl je jejich bezpečnost. Vodní díla, jako jsou např. přehrady, nádrže, poldry, jezy a ochranné hráze, musejí být vzhledem k potřebě jejich dlouholeté funkčnosti pod neustálou kontrolou.

Kontrola se provádí v rámci technicko-bezpečnostního dohledu (dále TBD). Obecně se pojmem TBD rozumí zjišťování technického stavu určených vodních děl sloužících ke vzdouvání nebo zadržování vody z hlediska bezpečnosti jejich provozu a stability, a to včetně posuzování vzniku možných poruch a jejich příčin.

Provádět TBD je povinnost vlastníka vodního díla stanovená vodním zákonem. TBD se provádí od projektové přípravy stavby, v průběhu výstavby a po celou dobu provozu vodního díla. U nejvýznamnějších vodních děl kontrolují bezpečnost přehrad, jejich provoz a provádění TBD, kromě příslušných složek Povodí Odry, krajské úřady a další nezávislá odborná firma pověřená Ministerstvem zemědělství ČR.

Technický stav vodního díla se zjišťuje pomocí zařízení pro měření a pozorování TBD a obchůzkami obsluhou a pověre-

nými pracovníky TBD. Na vodním díle se zařízením TBD sleduje průsakový režim vodním dílem a podloží, deformace stavby vodního díla a podloží (posun, sedání, náklon apod.). Sleduje se také širší okolí podle typu vodního díla, abraze břehů nebo sesuvná území v nádržích. TBD sleduje i technický stav všech technologických a elektrických zařízení na vodním díle.

Nejrozsáhlejší systém měření TBD je na nejvýznamnějších vodních dílech – přehradách. Většina našich přehrad byla postavena v padesátých až sedmdesátých letech minulého století. V té době byly také přehrady vybaveny zařízením TBD.

Proto bylo od poloviny devadesátých let přistoupeno k modernizaci přehrad a zařízení TBD s využitím analýz a dlouhodobých poznatků získaných při provozování vodního díla a z výsled-

ků měření TBD a dále potřebou získat nové, podrobnější a rychlejší informace o technickém stavu přehrad potřebných k zajištění jejich bezpečnosti zvláště za povodní. V současnosti jsou výsledky měření TBD přenášeny na pracoviště vodohospodářského dispečinku Povodí Odry s nepřetržitým provozem a následně jsou vyhodnocovány na pracovišti TBD v Ostravě a v pověřené organizaci VODNÍ DÍLA – TBD a.s. v Brně.

Cílem modernizace TBD na přehradních hrázích je zvyšovat jejich bezpečnost, a předcházet tak případným poruchám.

Na základě doporučení TBD byla v minulosti komplexně rekonstruována vodní díla Těrlicko, Šance a Kružberk. Na přelomu let 2020 a 2021 bude zahájena rekonstrukce a modernizace vodního díla Morávka na řece Morávce a následně v letech 2023 a 2024 vodního díla Baška na Bašticí. Ve výhledu je připravována rekonstrukce přehrady Olešná. Dokončením rekonstrukce posledně jmenované přehrady bude zajištěn bezpečný provoz všech přehrad

provozovaných Povodím Odry za extrémní desetitisícileté povodně.

A jak na tom bude připravované vodní dílo Nové Heřminovy?

S ohledem na kvalitní základové podmínky v profilu budoucí přehrady je navržen velmi bezpečný typ betonové tížné hráze mírně vyklenuté proti vodě s pěti nehrazenými bezpečnostními přelivy schopnými bezpečně převést již zmíněnou extrémní povodeň. Počítá se i s tím, že přehrada bude vybavena nejmodernějším automatickým měřicím zařízením TBD a řízena z centrálního pracoviště vodohospodářského dispečinku v Ostravě společně s ostatními přehradami v rámci vodohospodářské soustavy Povodí Odry.

Přes současné možnosti techniky budou i do budoucna všechny přehrady včetně Nových Heřminov provozovány pod přímým dohledem zkušených hrázných a pracovníků provozu.

Ing. Tomáš Skokan, vedoucí provozního odboru
státního podniku Povodí Odry

Vstupovat do opuštěných domů určených k demolici je nebezpečné

Realizace protipovodňových opatření v rámci horního toku řeky Opavy pokračují. Aby mohly být postupně realizovány jednotlivé stavební celky, státní podnik Povodí Odry prováděl výkupy pozemků a nemovitostí, které nyní čekají na demolice. Jedná se o opuštěné objekty, které lákají některé zvědavce ke vstupu do mnohdy nebezpečných míst, přestože jsou tato místa označena výstražnými cedulkami.

Znovu proto apelujeme na občany, aby nás v případě podezřelých vstupů cizích osob do vykoupených nemovitostí neprodleně o této skutečnosti informovali. Samotné objekty jsou často ve špatném technickém stavu a může dojít k ohrožení zdraví či dokonce života, i když se pracovníci Povodí Odry snaží o zabezpečení těchto objektů.

potřebná vyjádření a jednáme o převedení potřebného pozemku na státní podnik Povodí Odry.

Do doby vyřešení všech potřebných povolení jsme přistoupili k provizornímu řešení.

Dále bylo na žádost paní starostky Zátoru řešeno zabezpečení dvou objektů v části Loučky. Jednalo se v prvním případě o objekt č. p. 219 bývalé hasičárny, kdy proběhlo zabezpečení oken a vrat proti vniknutí. Ve druhém případě šlo o objekt č. p. 95 bývalé au-

tolakovny, kde vzhledem k odlehlosti od zástavby a neefektivnosti rozumného zabezpečení proběhl také celkový úklid objektu, tak aby nedošlo k případnému zranění nepovolaných osob, včetně osazení zákazových značek.

redakce

FOTO: Hasičárna Zátor - Loučky (č. p. 219)

Na základě upozornění pana starosty Nových Heřminov jsme řešili situaci s nepovoleným parkováním na pozemcích v prostoru okolo křižovatky silnice I/45 a silnice vedoucí do Milotic. Po zkušenostech na jiných obdobných pozemcích a s ohledem na konfiguraci terénu jsme se rozhodli řešit problém vybudováním liniového oddělovacího příkopu, který zamezí vjezdu z komunikace I/45, ale i z odbočky na Milotice.

Pozemek č. p. 1845/5 bezprostředně sousedící s komunikací je ve vlastnictví Moravskoslezského kraje a je v ochranném pásmu komunikace I/45 ve správě Ředitelství silnic a dálnic ČR. Provedení zásahu tedy musí předcházet schválení těchto institucí. V současné době již máme některá

FOTO: Odstavná plocha

FOTO: Odstavná plocha

FOTO: Autolakovna Zátor - Loučky (č. p. 95)

Povodí Odry ukončilo výkupy pozemků a nemovitostí pod plánovanou přeložkou silnice I/45 mezi Novými Heřminovými a Zátorem. Předává štafetu Ředitelství silnic a dálnic ČR

Státní podnik Povodí Odry zahájil v roce 2018 výkupy pozemků a nemovitostí pod přeložkou silnice I/45, a to na základě příkazu ministerstva zemědělství, kterým se plní vládní usnesení č. 529 z 24. července 2017. Jedná se o realizaci I. etapy silnice první třídy mezi Novými Heřminovými a Zátorem, která by měla být postavena před zahájením výstavby přehrady Nové Heřminovy.

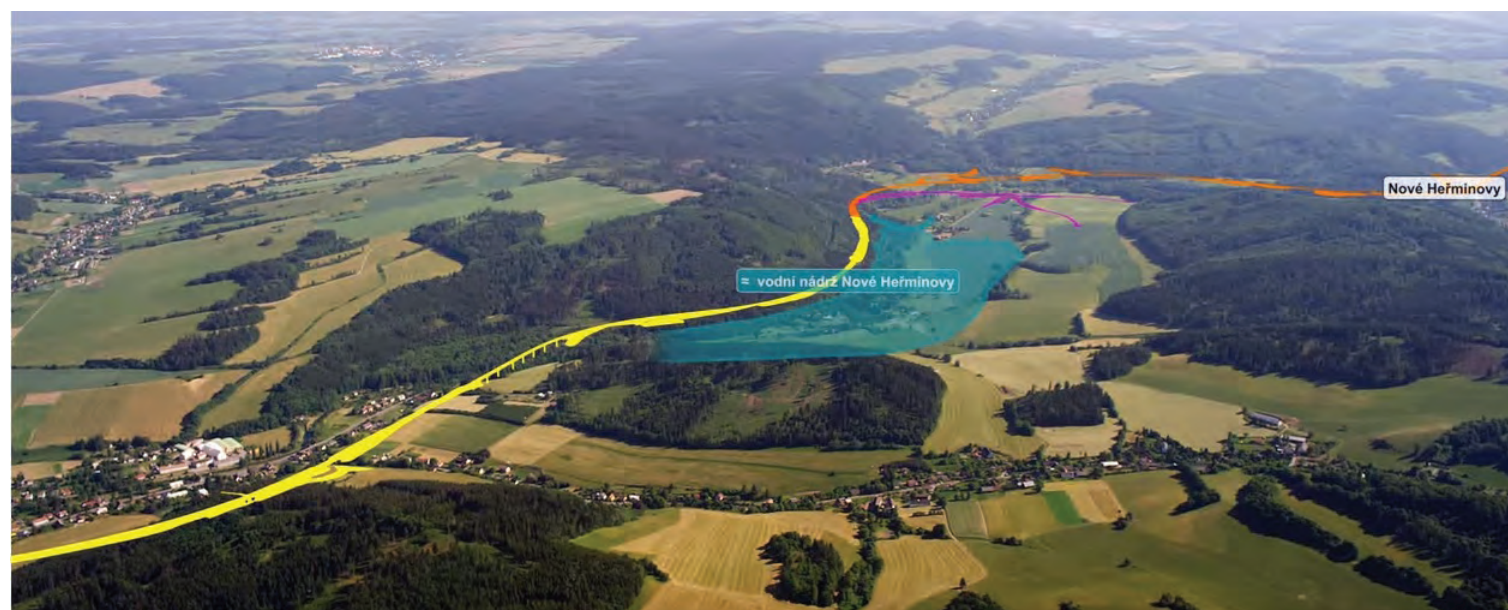
Ve spolupráci s Ředitelstvím silnic a dálnic ČR byli osloveni jednotliví vlastníci nemovitých věcí s nabídkou na výkup s konkrétním vyčíslením cen. Tato nabídka ve srovnání s obvyklými cenami v této oblasti byla pro vlastníky dle našeho názoru velice výhodná. Ocenění majetku vycházelo ze zásad vládního usnesení z roku

2008, které stanovilo výkupní ceny pro samotnou přehradu a související protipovodňová opatření. Nabídka však platila jen do konce roku 2019, neboť od roku 2020 převezme řešení neuskutečněných výkupů majetků pod plánovanou přeložkou silnice I/45 Ředitelství silnic a dálnic ČR, které bude ve výkypech pokračovat.

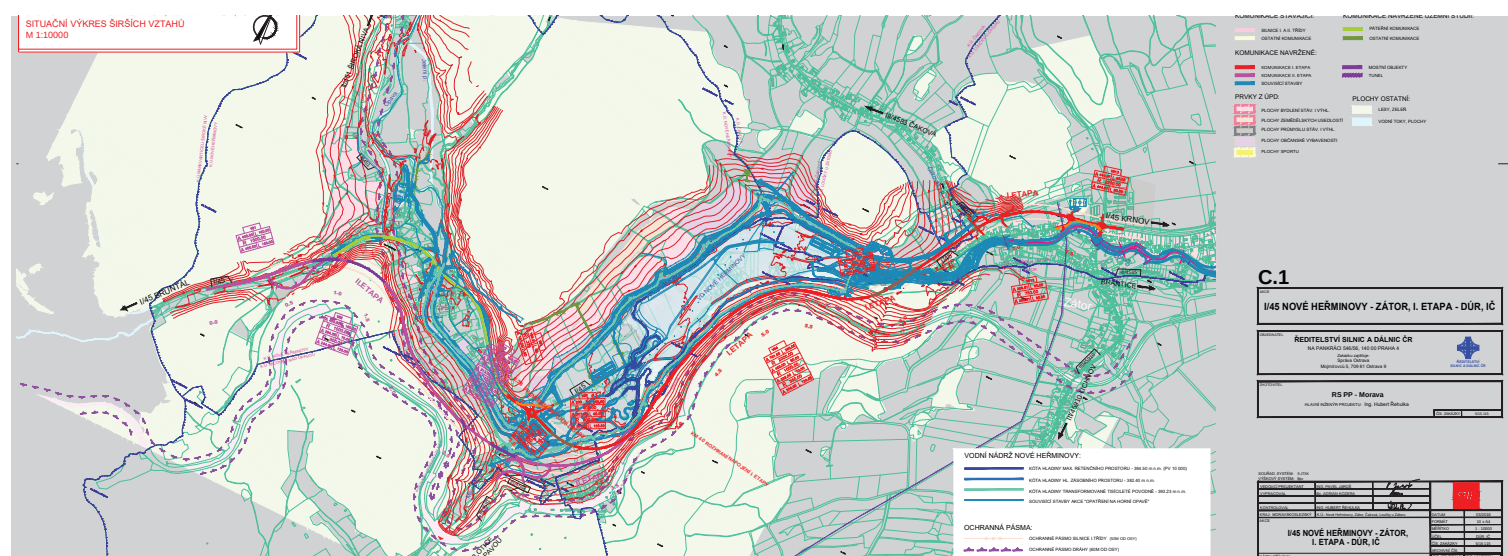
Do konce roku 2019 bylo zajištěno ve prospěch Ředitelství silnic a dálnic ČR, coby investora přeložky silnice I/45, celkem 73 % pozemků, jejichž vlastníky byly státní instituce. Zbývajících 27 % patřilo soukromým osobám a obci Nové Heřminovy. V rámci této skupiny pozemků a nemovitostí byly státním podnikem Povodí

Odry pro následné potřeby Ředitelství silnic a dálnic ČR sjednány výkupy ve výši 6,3 mil. Kč (68 % z podílu soukromých osob a obce Nové Heřminovy). V současnosti tedy chybí vykoupit nemovitosti za zhruba 2 mil. Kč (32 % z podílu soukromých osob a obce Nové Heřminovy).

redakce

VIZUALIZACE: Pohled na VD Nové Heřminovy

Příprava demolic v rámci protipovodňových opatření na horní Opavě na rok 2020

Státní podnik Povodí Odry je investorem vládou vybrané varianty menší přehrady Nové Heřminovy, která musí být doplněna dalšími protipovodňovými stavbami až po město Opavu. Vládou zvolená varianta menší přehrady umožňuje zachovat 80 % původní zástavby obce Nové Heřminovy. Přesto je ale potřeba před výstavbou vodního díla odstranit v obcích Nové Heřminovy, Zátor, Brantice a Holasovice, ale i v městě Krnově celkem 70 hlavních staveb

a řadu vedlejších objektů a drobných staveb.

V Nových Heřminovech bylo doposud odstraněno 31 hlavních objektů s celkovými náklady ve výši 24,5 mil. Kč.

V roce 2020 bude státní podnik Povodí Odry v demolicích pokračovat. Odstraněno by mělo být dalších 14 vykoupených objektů v budoucí zátopené nádrži vodního díla o předpokládaných nákladech

ve výši 19 mil. Kč a čtyři objekty v obci Nové Heřminovy s předpokládanými náklady ve výši 3,5 mil. Kč.

Finanční prostředky budou čerpány z dotačního programu Ministerstva zemědělství ČR Podpora prevence před povodněmi IV. dotačního podprogramu „Opatření související s realizací vodního díla Nové Heřminovy“.

redakce

Termín příštích vydání zpravodaje Vodohospodáři informují bude reagovat na aktuální dění v rámci projektu Protipovodňová opatření na horní Opavě

V roce 2019 státní podnik Povodí Odry přistoupil ke snížení počtu vydaných zpravodajů na tři čísla ročně. V roce 2020 počet vydání bude zachován, jedinou změnou bude termín vydání, který vždy přizpůsobíme aktuální situaci.

Zpravodaj Vodohospodáři informují budeme i nadále distribuovat zdarma na obecní a městské úřady v obcích i městech ležících v povodí horního toku řeky Opavy. V elektronické podobě je zpravodaj trvale k dispozici na webových stránkách státního podniku Povodí Odry www.pod.cz.

redakce